

Cinema per un estiu antic i vell

Toni Roca

El ultimátum de Bourne

Perquè tot just a hores d'ara mateix, octubre, tardor, humitat a l'ànima del cor i tira que te'n vas, la més pura evocació i record de l'estiu passat és remuntar-nos a un temps, a unes dades, uns dies ja quasi oblidats, que les coses paren i no s'aturen i a velocitat —velocitat de creuer— els esdeveniments, o els no-esdeveniments, ens traslladen a les portes magnífiques de l'hivern. I parlar dels temps estiuencs és parlar d'allò que només, o gairebé, és un pàl·lid record, ombra esvaïda, arròs passat d'hora. Però de l'estiu ara voldria rescatar tres films, que malgrat les seves diferències —però també/ també la frustració d'històries no assolides del tot— m'han fet cinematogràficament companyia al llarg dels mesos integrats del juliol a les acaballes del setembre i la seva possible/probable melangia de vegades malaltissa. Tres cintes, no cal dubtar-ho, que fan impacte encara que a nivells molt diferent, *Caòtica Ana*, amb direcció del basc compromès i analític Julio Medem, *El ultimátum de Bourne*, tercer capítol, tercera entrega d'una nissaga començada l'any 2002 i ara precipitadament realitzada per Paul Greengrass i, per tancar l'oferta, una de les millors pel·lícules de la temporada passada, *Ratatouille*, un altre acte d'encanteri de la Pixar ara aliada amb la tradicional Walt Disney.

Caòtic Medem?

Abans de res hauria de demanar perdó. L'acudit és un mal, mediocre acudit, agafat pels pèls i, la veritat, fàcil, molt fàcil de fer. Veus *Caòtica Ana* i a la sortida de la projecció sembla que l'acudit està servit. I així pensaven algunes de les persones que acudiren aquell dia al cinema. Però no. Però no. La pel·lícula és, o tal vegada ho vol ser, prou complexa, difícil, complicada d'entendre en especial al llarg d'alguns fragments on sembla, i no voldria ferir a ningú, que a l'autor de *Los amantes de Circulo Polar* (sense dubte i en la meua personal opinió la millor de les seves pel·lícules) podria estar una mica ferit d'ala o que ha perdut l'oremus. No és el cas. La cinta té un inici, una arrencada brillant, expositiva d'imatges i de color, de situació i de personatges. És el pròleg a la llarga odissea d'Ana, la protagonista interpretada per un rostre nou al cinema espanyol, Manuel Vellés. Llavors l'acció ens transporta a l'illa d'Eivissa, ocasió excel·lent que aprofita d'immediat Julio Medem per filmar les millors, les més belles, intenses imatges de tota la pel·lícula i no voldria, no, oblidar-me d'una altra seqüència d'extraordinària qualitat, que impressiona i desborda el pobre espectador solitari (o no)

a la seva butaca; l'arribada, a bord d'un iot d'Ana i un amic a la ciutat de Nova York, quan l'embarcació posa proa directa als gratacels de Manhattan, l'escena, de veritat és memorable, perdurable i formarà part important de la filmografia sencera de Julio Medem, la integració que és total de la terra amb el cel obert i blau, el moviment d'ones espitjades pel vent, la força també del vaixell, creen una escena on la bellesa, la poesia, l'impacte és notable. Però molt abans, quasi al principi del film, l'espectador ha pogut gaudir d'unes esplèndides imatges nocturnes rodades davant l'illot d'es Vedrà i es Vedranell a la llum de la lluna plena i sensual. A *Caótica Ana* passa el que passa a les pel·lícules del director; s'hi detecta en tot moment un profunditat estètica de la imatge, una utilització del color, una qualitat fotogràfica admirable. Després la història es complica per camins estranys i la seva deriva es fa inevitable.

Final de Trajecte?

Sempre s'ha desitjat recuperar —però és impossible, és impossible— l'esperit i l'empenta, l'emoció i els graus elevats de fascinació que ens produïa en aquells anys les pel·lícules d'aventures plenes d'exotisme i una mica de folklore, la veritat, i que barrejava pirates i corsaris, mosqueters i contrabandistes, princeses encantades i guerrers medievals, gàngsters en acció i policia secreta i investigadora de tot allò o de tot aquell que sembla que ha transgredit la llei, la llei i l'ordre. Velles pel·lícules, vell concepte del cinema d'acció. Des de, i a tall només d'exemple, *El hidalgo de los mares*, *El tesoro de Sierra Maestra* a *Goldfinger*, la cosa és llarga i és notable. I els darrers anys, a excepció de la molt notable *Master and commander*, l'assumpte va de

baixa. Pacència. Ara tot és galàctic i una mica en-sopit, avorridet de mena encara que no d'intenció, lluny, però de qualsevol esperit creatiu. Per tot això quan l'estrena ja fa un parell d'anys d'*El caso Bourne*, dirigida per Doug Liman el meu cor botà d'alegria i felicitat. La cinta ens transportà a altres temps de desgavell i disbauxa cinematogràfica. Pur, puríssim cinema d'aventura —per cert, oblidat pels crítics, que no han parlat mica— amb les antigues essències renovades i actualitzades al ritme del cinema d'avui per avui. La continuació, *El mito de Bourne*, confirmà el talent, l'interés creixent de la sèrie. Ara, ens arribà la tercera, *El ultimátum de Bourne* que, ignorem si clausura la història. Dirigides els dos darrers per Paul Greengrass (*Domingo sangriento*, *United-93*) i interpretades per Matt Damon. Però finalment aquesta tercera aportació decep. Decep una mica. Massa acció massa tumult, massa dispersió al llarg d'un film excessiu.

Tota una lliçó de bon cinema

La comèdia d'animació, els dibuixos animats de tota la vida també era el passat. De sobte i amb l'actualització, d'una banda, de la Disney i, d'altra, el talent sortit dels estudis Pixar i amb obres mestres com *Toy Story* o *Buscando a Nemo*, que renovaven el llenguatge del gènere de dalt a abaix. L'any passat, una de les millors cintes estrenades entre nosaltres era, cal no dubtar-ho *Los increíbles*, cinta exemplar i a imitar. Ara amb la més que notable *Ratatouille* la, història va de ratolins, gastrònoms, cuina d'alt nivell, menjar selectes i delicats amb el rerefons de la ciutat de París. Demostració, exhibicionisme visual i acolorit de qualitat excel·lent confirma l'excel·lent estat de salut del gènere. Sí, la Pixar, evita l'esfondrament de la Disney. ■

Caótica Ana